

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sancti Bonaventurae Ordinis Minorum, S. R. E. Cardinalis,
Episcopi Albanensis, Seraphici Doctoris Ecclesiae, De Vita
S. Patris Francisci, Liber I.**

Bonaventura <Sanctus>

Antverpiæ, 1597

Capvt VI. De humilitate eius & obedientiâ. & de condescensionibus ei
factis ad nutum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41460

CAPVT VI.

De humilitate eius & obedientiâ. & de con-
descensionibus ei factis ad nutum.

M N I V M virtutum custos, & decor hu-
militas, copiosa virum Dei vbertate re-
pleuerat. In propriâ quidem reputatio-
ne nihil erat, nisi peccator: cum in veri-
tate speculum esset, & splendor omnimodæ san-
ctitatis. Super hanc studuit ædificare seipsum, vt
sapiens architectus fundamentū præiaciens, quod
à Christo didicerat. Dicebat propter hoc, filium
Dei de altitudine sinus paterni ad nostra despica-
bilia descendisse: vt tam exemplo quàm verbo,
Dominus & magister humilitatem doceret. Pro-
pter quod studebat, tanquam Christi discipulus,
in oculis suis & aliorū vilescere: à summo dictum
esse magistro commemorans, *Quod altum est apud*^{Luc. 16. 15.}
homines, abominatio est apud Deum. Sed & verbum
hoc dicere solitus erat; *Quantum homo est in oculis*^{Sententiam}
Dei, tantum est, & non plus. Stultum proinde iudi-^{nota aueram.}
cans mundanis extolli fauoribus, gaudebat de op-
probriis, & de laudibus tristabatur. Malebat qui-
dem de se vituperium audire, quàm laudē: sciens
quòd hoc ad emendandum induceret, illa impe-
leret ad cadendum. Et ideo sæpe cum populi, me-
rita in eo sanctitatis extollerent: præcipiebat ali-
cui fratri, vt in contrarium, verba ipsum vilifican-
tia suis auribus inculcando proferret. Cumq; fra-
ter ille licet inuitus, eum rusticū, & mercenarium
imperitum, & inutilem diceret: exhilaratus tam-
mente quàm facie respõdebat, *Benedicat tibi Do-*
minus fili carissime: quia tu verissima loqueris, &
talita filium Petri Bernardonis decet audire.

§. I.
Humilitas in
eo miranda.

2.
Prodigiōse
humilitatis
exemplum.

Ut autem se ceteris despicabilem redderet, non parcebat rubori: quin in prædicatione coram omni populo, proprios manifestaret defectus. Accidit semel ut infirmitate grauatus, rigorem abstinentiæ pro recuperandâ sanitate modicum relaxaret. Viribus autem corporis utcumque resumptis, verus sui contemptor, ad propriæ carnis animatus opprobrium; Non est, inquit, conueniens, ut populus abstinentem me credat: & ego è contrariò carnaliter reficiar in occulto. Surrexit propterea sanctæ humilitatis spiritu inflammatus: & in plateâ ciuitatis Assisij populo conuocato, solenniter cum fratribus multis, quos secum adduxerat, maiorem introiuit Ecclesiam: funeque ad collum ligato, nudum cum femoralibus solis, in oculis omnium se trahi præcepit vsque ad lapidem, in quo malefactores puniendi consueuerant collocari. Super quem conscendens, licet quartanarius esset & debilis; acerbi frigoris tempore, cum multo vigore animi prædicauit. Audientibusque cunctis, asseruit se, non tanquam spiritualem honorandû fore: quinimo tanquam carnalem & gluttonem, ab omnibus contemnendum. Igitur qui conuenerant, tam ingenti viso spectaculo admirati sunt: & quia ipsius austeritatem iam nouerât, deuotione compuncti, humilitatem huiusmodi magis admirabilem, quàm imitabilem proclamabant. Licet autem id magis videatur portentû fuisse, instar prophetalis vaticinij, quàm exemplum: tamen verè documentum exstitit humilitatis perfectæ: quo Christi sectator instruitur, transitoria laudis præconium debere contemnere, tumentis quoque iactantiæ comprimere fastum, & fraudulentæ simulationis mendacium cōfutare. Multa quidem in hunc modum sæpius faciebat: ut exterius tanquam

Nudum imi
sicut Isaiam.

Isaiam 20.3.

quam vas perditum fieret, & sanctificationis spiritum interius possideret.

Studebat bona Domini sui arcano pectoris condere: nolens patere glorię, quod posset occasio esse ruinę. Nam sæpe cum beatificaretur à pluribus, verbum huiusmodi proferebat; Filios & filias adhuc habere possem, nolite laudare nondum securum. *Nemo laudandus cuius incertus est exitus.* Eccli. 11. 30. Nemo laudandus cuius exitus incertus. Nota, nota. Ista quidem laudantibus. Ad se autem sic; Latroni si tanta contulisset Altissimus, gratior te foret Francisce. Dicebat fratribus sæpe; De omni eo, quod peccator potest, nemo sibi debet iniquo applausu blandiri. Peccator, ait, ieiunare potest, orare, plangere, carnemque propriam macerare: hoc solum non potest, Domino scilicet suo esse fidelis. In hoc itaque gloriandum, si suam Domino gloriam reddimus: si fideliter seruientes, ipsi, quicquid donat, fideliter adscribimus.

Ut autem pluribus modis negotiator hic Evangelicus lucraretur, ac totum præsens tempus conflaret in meritum: non tam præesse voluit, quam subesse, nec tam præcipere, quam parere. Idcirco Manu subesse quam præesse. Generali cedens officio, Guardianum petiit, cuius voluntati per omnia subiaceret. Tam enim vberem asserbat sanctę Obedientię fructum, ut eis qui iugo ipsius colla submitterent, nil temporis sine lucro transfiret. vnde & fratri, cum quo erat solitus ire, semper obedientiam promittere consueuerat, & seruare. Dixit aliquando sociis; Inter alia, quę dignanter pietas mihi diuina concessit, hanc gratiam cõtulit: quod ita diligenter nouitio vnus horę obedirem, si mihi Guardianus daretur, sicut antiquissimo, & discretissimo fratri. Subditus, inquit, Prælatum suum non hominem considerare debet: sed illum, pro cuius est amore subiectus.

C 5   Quan-

Quantò enim contemptibilior præsidet, tantò magis humilitas obedientis placet.

5. *Obediens ve-
rus describi-
tur sub exem-
pla.* Cùm verò vice quadam quæreretur ab eo, quis esset verus obediens iudicandus: corporis mortui similitudinem pro exemplo proposuit. Tolle, inquit, corpus exanime, & vbi placuerit pone: videbis non repugnare motum, nõ murmurare situm, non reclamare dimissum. Quòd si statuatur in cathedrâ, non alta, sed ima respiciet. si collocetur in purpurâ, duplò pallefcet. Hic, ait, verus obediens est, qui cur moueatur, non diiudicat; vbi locetur non curat, vt transmutetur non instat: euectus ad officium solitam tenet humilitatem, plus honoratus, plus reputat se indignum. Dixit aliquando socio suo; Non mihi videor frater Minor, nisi fuero in statu, quem tibi descripsero. Ecce Prælati existens fratrum, vado ad Capitulum: prædico & commoneo fratres, & in fine dicitur contra me; Non conuenis nobis, quia illitteratus es, elinguis, idiota & simplex. Tãdem eijcior cum opprobrio, vilipensus ab omnibus. dico tibi, nisi eodem vultu, eadem mentis lætitiâ, & eodem sanctitatis proposito, hæc verba audiero: frater Minor nequaquã sum. Et addebat: *In prælatione casus, in laude præcipitum; in humilitate subditi, anima lucrum est.* Cur ergo periculis plus quàm lucris attendimus, cùm acceperimus tempus ad lucrum?

*In humilitate
lucrum ani-
ma.*

6. *Minores cur
dicantur, &
Ministri.* Hac igitur de causa, humilitatis forma Franciscus, fratres suos voluit vocari Minores, & Prælatos sui ordinis dicere Ministros: vt & verbis uteretur Euangelij, quod obseruare promiserat; & ex ipso nomine discerent discipuli eius, quòd ad descendam humilitatem, ad scholas humilis Christi venissent. Magister siquidem humilitatis Iesus Christus vt informaret discipulos ad humilitatem.

per:

perfectam, dixit: *Quicumque voluerit inter vos maior fieri, sit vester minister: Et quicumque voluerit inter vos primus esse, erit vester seruus.* Cùm autem requireret ab eo Dominus Hostiensis, Ordinis Minorum Protector & promotor præcipuus (qui postmodum, iuxta quod idem vir sanctus prædixerat, ad summi Pontificatus sublimatus honorem, Gregorius Nonus est dictus) vtrùm sibi placeret, quòd fratres sui promouerentur ad Ecclesiasticas dignitates, respondit; Domine, Minores ideo vocati sunt fratres mei, vt maiores fieri non præsumant. Si vultis, ait, vt faciant fructum in Ecclesiâ Dei, tenete illos, & conseruate in statu vocationis eorum: & ad prælationes Ecclesiasticas nullatenus ascendere permittatis.

Et quoniam humilitatem, tam in se quàm in subditis, cunctis præferebat honoribus, amator humilium Deus, altioribus ipsum dignum iudicabat fastigiis: secundùm quod vni fratri viro virtutis & deuotionis præcipuæ, visio cælitus ostensa monstrauit. Cùm enim esset in comitatu viri Dei, & vnà cum ipso in quadam Ecclesiâ desertâ, feruenti oraret affectu, in ecstasi factus, vidit inter multas in celo sedes, vnâ ceteris digniorem, pretiosis ornata lapidibus, & omni gloriâ refulgentem. Miratus intra se præcelsi refulgentiam throni; anxiam cœpit cogitatione perquirere, quis ad illum deberet assumi. Audiuit inter hæc, vocem dicentem sibi; Sedes ista vnus de ruentibus fuit, & nunc humili seruator Francisco. Reuersus demum frater ad se, ab orationis excessu, virum beatum exterius prodeuntem solito fuit more sequutus. Cum quæ incedentes per viam, de Deo inuicè loqueretur: frater ille visionis suæ non immemor, solerter ab eo quæsiuit, quid de seipso sentiret. Ad quæ humilis

Christi

Ne fiant maiores,

7.

*Sedes fulgens S. Francisci in celo,**O puram animam, & à fastu vacuam!*

Christi seruus; *Videor, ait, mihi maximus peccatorum.*
Cui cum frater diceret ex aduerso, quod hoc non
posset sanâ conscientia dicere, nec sentire; subiun-
xit, Si quantumcunque sceleratum hominē tantâ
fuisset Christus misericordiam prosequutus; arbi-
tror sanè, quod multò quàm ego Deo gratior es-
set. Confirmatus fuit frater ex tam admirabilis
humilitatis auditu, de veritate visionis ostensa:

Mat. 23. 12 ^b Euangelio sacro testate cognoscens, quod ad ex-
cellentiam gloriæ, de quâ superbus euicitur, verè
humilis exalteretur.

8. Alio quoque tempore, cum in desertâ quadam
oraret Ecclesiam, in Prouinciâ Massæ, apud môtē
Casalem; intellexit per spiritum, sacras ibidem re-
manuisse reliquias: quas cum longo iam tempore,
defraudatas honorificentiam debitam, non sine mœ-
rore conspiceret, præcepit fratribus, ut eas cum re-
uerentiam deferrent ad locum. Sed cum poscente
causâ discessisset ab eis; mandati Patris immemo-
res filij, obedientiam meritum neglexerunt. Die ve-
rò quadam, cum sacra celebrare vellent mysteria,
superiori altaris operimento submoto, ossa pul-
cherrima & redolentia nimis, non sine admiratio-
ne reperiunt: intuentes reliquias, quas non homi-
nis manus, sed Dei virtus attulerat. Reuersus pau-
lo post vir Deo deuotus, diligenter cœpit exquire-
re, si quod de reliquiis madauerat, esset impletum.
Verum neglectæ obedientie culpam fratres confi-
tentes humiliter, cum poenâ veniam meruerunt. Et
ait vir sanctus; Benedictus Dñs Deus meus, qui
per seipsum impleuit, quod vos facere debuistis.
Considera diligenter diuinæ prouidentiam curam,
circa puluerē nostrum: & humilis Francisci excel-
lentem in oculis Dei perpende virtutē. Nam cuius
iussis non paruit homo, votis obediuit Deus.

Quo-

*Reliquias sa-
cras venera-
unt.*

*Eas & Deus
ignorat.*

Quodam tempore deueniens Imolam, ciuitatis Episcopum adiit: humiliterq; poposcit, vt cum ipsius beneplacito posset populum ad prædicationem vocare. Cui Episcopus durè respondens; Sufficit, inquit, frater, quòd ego prædicè populo meo. Inclinauit caput verus humilis: & foras egressus, post modicam horâ regreditur intrò. A quo cum Episcopus quasi turbatus requireret, quid iteratò petere vellet: humili tã corde, quàm voce respondit: Domine, si pater filium vno repulerit ostio, alio sibi reintrandum est. Humilitate victus Episcopus, alacri vultu eum amplexatus est, dicens; Tu, & omnes fratres tui de cetero, in Episcopatu meo, generali meâ licentiâ prædicetis: quia illud humilitas sancta promeruit.

9.

*Humilitate
vincit ac
sistentia.*

Contigit ipsum aliquando Aretium deuenire, cum tota ciuitas intestino bello quassata, propinquum sui minabatur excidium. Hospitatus verò in suburbio, vidit supra ciuitatem exsultantes dæmones; ac perturbatos ciues, ad eadem mutuam succedentes. Vt autem seditiosas illas effugaret aëreas potestates, fratrem Siluestrum columbinæ simplicitatis virum, quasi præconem præmisit dicens: Vade ante portam ciuitatis; & ex parte Dei omnipotentis, dæmonibus in virtute obedientiæ præcipe, vt exeant festinâter. Accelerat verus obediens Patris iussa perficere: & præoccupans in laudibus faciem Domini, ante portam ciuitatis cœpit clamare valenter; Ex parte omnipotentis Dei, & iussu serui eius Francisci, procul hinc discedite dæmones vniuersi. Redit ad pacem continuò ciuitas: & ciuilitatis in se iura ciues omnes cū magna tranquillitate reformant. Expulsâ quippe dæmonum furibundâ superbiâ, quæ ciuitatem illâ velut obsidione vallauerat; superueniens sapientia pauperis,

10.

*Profligat dæ-
mones ab
Aretio.*

*Pax in exerci-
tibus conciliatur.*

peris,

peris, videlicet Francisci humilitas, pacem reddidit, urbemque saluauit. Humilis enim Obedientia ardua promerente virtute, super spiritus illos rebelles atque proteruos, tam potestatiuum fuerat affecutus imperium, vt & ipsorum feroces proteruias premeret, & importunas violentias propulsaret. Fugiunt quidem superbi dæmones, excellentias virtutes humilium: nisi cum interdum ad humilitatis custodiam, diuina eos elementia colaphizari permittit. sicut & Paulus Apostolus de seipso scribit, & Franciscus experimento probauit. Rogatus enim à Domino Leone Cardinale sanctæ Crucis, vt secum aliquantulum moraretur in Vrbe: acquieuit humiliter ob ipsius reuerentiam & amorē. Primâ igitur nocte, cum post orationem vellet quiescere, superuenerunt dæmones in Christi militem atrociter insurgentes. Quem cum diu verberassent ac durè, ad vltimum quasi seminecem reliquerunt. Discedētibus illis, socius vocatus aduēnit. cui cum vir Dei rei narrasset euentum, subiungens ait; Credo frater, quod dæmones, qui nihil possunt, nisi quātum providentia superna disponit, ideo in me nūc tam ferociter irruerunt, quia non bonā spem præfert mansio mea in Curia magnatum. Fratres mei, qui in locis pauperculis commorantur, audientes me eū Cardinalibus esse; suspicabuntur forsitan implicari mundanis, efferri honoribus, & delitiis abundare. Ideo melius iudico, eū qui ponitur in exemplum, fugere Curias, & humiliter inter humiles, in locis conuersari humilibus: vt sustinētes penuriā, fortes efficiat similia sustinēdo. Veniūt ergo manē: & humili excusatione propositā, valefaciunt Cardinali.

Abhorrebat nempe vir sanctus superbiam omnium malorum originē, & inobedientiam ipsius pesti-

2: Cor. 11. 7

*Celsus à de
monibus in
domo Cardi-
nalis.*

*Aug. 18. de
Ciu. Dei.
c. 18.
* al. speciem
p̄ta se fert.*

11.

peffimam prolem : fed non minus humilitate pœnitentiæ acceptabat. Accidit femel, vt eidem præfentaretur quidã frater, qui cõtra legem obedientiæ aliquid fecerat, difciplinã iuftitiæ corrigendus. Videns autẽ vir Dei, fratrem illum per figna euidentia veraciter effe compunctum : ad indulgendum ei, amore fuit humilitatis inductus. Ne tamen facilitas veniæ incentiuum effet aliis delinquendi, iuffit ablatum fratri capitium in medio flammaram præiici : vt omnes aduerterent, quãtã qualiq; vindictã, offensa fit inobedienciæ percellenda. Cumq; per moram, capitium fuiffet in medio ignis: præcepit ipfum flammis detrahi, reddiq; fratri humiliter pœnitenti. Mirabile dictu. Extrahitur capitium de medio flammaram, nullum habens aduftionis veftigium : ficque factum eft, vt hoc vno Deus miraculo, & fãcti viri virtutem, & humilitatem pœnitentiæ cõmendaret. Dignè itaque feftanda eft Francisfi humilitas, quæ tam miram in terris etiam dignitatem obtinuit, vt Deum inclinaret ad votum, & hominis immutaret affectum: dæmonum proteruitatem fuo iuffu propelleret, & flammaram voracitatem fõlo nutu refrenaret. Re verã hæc eft, quæ poffeffores fuos exaltans, dum omnibus reuerentiam exhibet, ab omnibus promeretur honorem.

Facilitas veniæ incentiuum delinquendi.

Humilitas omnes honorans, ab omnibus honoratur.

CAPVT VII.

De amore paupertatis. & mirã fuppletionẽ defectuum.

INTER cetera charifmatum dona, quæ à largo datore Francisfi obtinuit, prærogatiuã quadam speciali promeruit in diuitias fimplicitatis excrefcere, per altiffimã paupertatem.

§. I.
Paupertatis
Euangelicæ
fummus
amator.